

O b s a h.

	Strana
I. Z Kralodvorského rukopisu.	
Záboj a Slavoj	1
Jaroslav	4
Ludiše a Lubor	12
Jelen	14
Písně	15
II. Nejstarší prosa česká v překladech z písem svatých.	
A. Zlomky z evangelium sv. Jana	16
B. Žalm XVII	19
C. Ze života Ježíše Krista dle sepsání sv. Lukáše	21
III. Starověké básně.	
A. Píseň na Vyšehrad	22
B. Bájka o lišce a čbánu	28
C. Řeč jinocha mladého	24
D. Píseň veselé chudiny	25
E. Rýmované průpovídky z 15. stol.	26
IV. Dalemil.	
Libuše, Přemysl, bouřka dívčí	27
V. Z Alexandreidy.	33
VI. Z legendy o sv. Prokopu	38
VII. Legendy české ze XIV. století.	
1. Život sv. Cyrilla, sv. Metudia a sv. Ludmily	43
2. Život svatého Václava	47
VIII. Příběh Pulkava z Hradenína	51
IX. Tomáš ze Štítného.	
a. Ukázka staročeské filosofie	56
b. O chování se pánův k poddaným	68
c. O volení přítele	70
X. Obrazec nábožné prosy z konce XIV. věku	71
XI. Trojanská historie.	
a. Boj mezi Řeky a Trojanskými	74
b. Poselství do Delf	80
c. Zabití Hektora. (Jazykem obnoveným)	82

	Strana
XII. Čtyři stěžejní etnosti.	86
XIII. Jan Hus.	
a. O strastech a pominulosti života vezdejšího	95
b. Epištola psaná do Čech z Kostnického žaláře	97
XIV. Jan Žižka z Trocnova.	
A. Listy	98
B. Správa vojenská	101
C. Píseň válečná Tábořských	105
XV. Několik listů znamenitějších osob z XIV. a XV. století	106
XVI. Pánové čeští Jan a Bohuslav z Lobkovic a na Hasištejně.	
1. Ostrov Kandia	112
2. Ostrov Rodýz	115
Ze spisův Bohuslavových	123
XVII. Řehoř Hrubý z Jelení.	
Chvála bláznovství	133
XVIII. Victorin Kornel ze Všehrd.	
1. O právních českých	142
2. O soudech v zemi české	147
3. Přípis učiněný knězi Jirovi	153
XIX. Mikuláš Konáč z Hodištkova.	
Bidpajovy bájky	156
XX. Václav Hájek z Libočan.	
Božena	160
XXI. Z řečí sněmovních k stavům království českého r. 1547 d. 22 máje.	
1. Přímluva Jana z Pernšteina	162
2. Přímluva Viléma Křineckého	164
XXII. Adam Daniel z Veleslavína.	
1. O létopisech českých Aeneáše Sylvia	167
2. Bitva u Bělehradu	174
3. Na čem pravá urozenost záleží	177
XXIII. Jan Kocín z Kocinetu	
1. Naučení správcům obecním podlé Plutarcha	181
2. O úžitku přicházejícím z učení se historii	191
XXIV. Bartol. Paprocký z Glogol a Paprocké Vále.	
Dobytí Sigetu	197
XXV. Václav Plácel z Elbingu.	
Duchovní u Židův úřadové	207
XXVI. Šimon Lomnický z Budče.	
1. O moudrosti	209
2. Žádání důstojenství	211
XXVII. Kristof Harant z Polžic a Bedružic.	
Cesta z Damiaty do Kaira	212

XXVIII. Pavel Skála ze Zhoře.

1. Charakteristika královny Alžběty 221
 2. Jindřich IV. král Francouzský 225

XXIX. Václav Vratislav z Mitrovic.

- Vypsání cesty do Konstantinopole skrze Srby a Bulhary . . 230
 Příčina zajetí pana Posla a žalařování komonstva jeho . . 237

XXX. Karel z Žerotina.

- A. Povolání do soudu zemského v Moravě 250
 B. Z obrany psané k panu Jiříkovi z Hodic r. 1606 253
 C. Listy 257

XXXI. Jan Amos Komenský.

- A. O stavu učených. (Z Labyrintu světa) 267
 B. Z Didaktiky 273

XXXII. Jan Beckovský.

- ✓ Dobyť Prahy od Švédův l. 1648 282

XXXIII. Václav Stach.

1. Básník k své knize 288
 2. Má čest 289
 3. K Muse . . . . . —
 4. České veršovství 290
 5. Žákům 294
 6. Rozdí dvou klasův . . . . . —
 7. Smýšlení mé . . . . . —

XXXIV. Ant. Jaroslav Puchmajer.

1. O velebnosti božské 295
 2. Žalm CIII. 297
 3. Na Jana Žižku z Trocnova 298
 4. Hlas Čecha r. 1802 302
 5. Rada zvířat 305
 6. Žáby o krále prosíci 308
 7. Lakomý a Závistný 309
 8. Hora k porodu pracující 310

XXXV. Josef Jungmann.

1. Spokojenost 310
 2. Ke dni čtyřicetiletého panování J. M. Císaře a Krále
 Františka I. 312
 3. Rybářská píseň 313
 4. Jeseň . . . . . —
 5. Píseň o zvonu 314
 6. Messiaš 320
 Plívník 328
 O klassičnosti v literatuře vůbec a zvláště české 330
 Obohacování jazyka českého 338

	Strana
O překladech	339
XXXVI. Jan Holý.	
Z hrdinské básně: „Svatopluk“	343
Jaroslav (Idylla)	348
XXXVII. Antonín Marek.	
1. K jméninám J. bisk. Milosti pana Josefa Hurdálka, biskupa Litoměřického, d. 19. března 1816	350
2. U hrobu Fortunata Durycha	352
3. Poslání Josefovi Jungmannovi	353
4. Na Trosky	355
5. Zevnitřní i vnitřní nepřítel	357
6. Prosba k bohu v nouzi obecné r. 1816	358
Řeč duchovní o novém létu	359
Jenisejská gubernie	368
Heslo naše	372
XXXVIII. Milota Zdirad Polák.	
1. Vznešenost přírody	373
2. Slavičí zpěv pod večer	378
3. Popis bouřky	380
4. Na Petrarku	383
Chrám sv. Petra v Římě	384
XXXIX. Václav Klicpera.	
Svatoslav, poslední Svatoplukovec	391
Z činohry historické: Tataři u Holomouce	417
XI. Jan Kolár.	
Sonetty	430
Zříceniny severního Slovanstva	439
Slovanka k bratřím a sestřím	442
Nápisy	—
Z cestopisu do horní Italie	444
Řeč o dobrých vlastnostech národu Slovanského	449
XLI. Pavel Josef Šafařík.	
Mé zpěvy	459
Slza lásky	460
Časové	461
Na rozloučenou V. P.	462
Aristofanes a komedie stará	463
Myšlenky o někdejším stavu Slovanského národu	466
Rozdíl plemen a kmenův pokolení lidského	473
Rozřadění nářečí slovanských	476
Stejnorodost jazyka českého jak v Čechách a na Moravě tak i na Slovensku	477

XLII. František Turinský.	
Jedna toliko vlast	484
Obraz české vlasti	486
Dithyramba	487
XLIII. František Palacký.	
Početi válek husitských	488
Životopis Jana Amosa Komenského	503
O zněmčelých krajinách v ^ě království českém	512
O původu komičnosti a tragičnosti	539
XLIV. František Ladislav Čelakovský.	
Opuštěná	544
Veliká panichida	545
Smrt Aleksandra	546
Ilja Volžanin	—
Z Růže stolisté	557
Buď vůle tvá!	561
Kvítí	562
Nápisové	565
XLV. Josef Krasoslav Chmelenský.	
Vlastislav a Neklan. Historický obraz v šesti zpěvích	568
Píseň vesničanův	578
Otčina	579
Planá růže	580
Sirotek	—
Dvě sestry	551
Píseň hanácká	—
Zpěv český	—
XLVI. Josef Frant. Smetana.	
Boj Fridricha Barbarossy s Milánskými	582
Z Hvězdoslaví	588
XLVII. Jindřich Marek.	
Utěcha v nesmrtnosti	597
Modlitba Páně	598
Návrat z Palestiny	599
Slepého krále smrt	600
Muromská korouhev	601
Domácí lékař	604
Sylvestrová noc	605
XLVIII. Erazim Vocel.	
Zvěsti lesa	606
Vlna času	607
Mladému pokolení	608
Slovo, Světlo, Sláva	610
K bratřím	611

	Strana
Strom na pomezí	613
Písně králové Alžběty	615
XLIX. Karel Vinařický.	
Mluva česká	617
Safická strofa	618
Varito mé	619
Plavba v Podolí	620
Milina	621
Měna časův	—
Časy roku	622
L. Eugen K. Tupý (B. Jablonský)	
Tři doby v zemi České	623
Duchu světa	625
Máj	626
Vojenská píseň	627
Vojínovo loučení	—
Vlasti a tobě	628
Modlíci se panna	629
Obraz tvůj mě obletuje	—
LI. Václav Vlad. Tomek.	
Panování krále Otakara II.	630